

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/67/2015
Identifikačné číslo spisu:	3015200379
Dátum vydania rozhodnutia:	19.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3015200379.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: F. G., bytom U. A. O. XXX, zastúpený opatrovníkom: Obec Lazy pod Makytou, so sídlom Lazy pod Makytou 157 proti žalovanému: Obec Lazy pod Makytou, s doručovacou adresou Lazy pod Makytou 157 o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu správneho orgánu, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sp/18/2015-18 zo dňa 02.09.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sp/18/2015-18 zo dňa 02.09.2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne napadnutým uznesením podľa § 96 ods. 1 a 250h ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) zastavil konanie z dôvodu, že písomným podaním doručeným súdu dňa 17.07.2015 žalobca zastúpený súdom stanoveným opatrovníkom zbral odvolanie v celom rozsahu späť.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca osobne včas odvolanie, v ktorom žiadal zrušiť rozhodnutie krajského súdu, nakoľko on nevzal žalobu o preskúmanie zákonnosti späť a nežiadal konanie zastaviť. Opatrovník sa podľa jeho názoru dopustil marenia spravodlivosti.

Žalovaný, ktorý je súčasne opatrovníkom žalovaného sa k odvolaniu žalobcu vyjadril tak, že poukázal na rozsudok Okresného súdu v Považskej Bystrici č. k. 11Ps/4/2008-145 zo dňa 18.04.2012, ktorým bola žalobcovi obmedzená spôsobilosť na právne úkony. Týmto rozsudkom bola ustanovená žalobcovi za opatrovníka obec Lazy pod Makytou (žalovaný). Po preštudovaní predložených materiálov konštatoval, že napádanie rozhodovacej právomoci štátnych orgánov, ale i samotná konštrukcia žiadosti žalobcu je v súlade so závermi uvedenými v odôvodnení tohto rozsudku, a preto na žiadostiach žalobcu netrval a navrhol konanie v predmetnej veci zastaviť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a

jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p..

Podľa § 22 O.s.p. fyzická osoba, ktorá nemôže pred súdom konať samostatne, musí byť zastúpená zákonným zástupcom. To neplatí, ak tento zákon ustanovuje inak.

Podľa § 29 ods. 6 prvá a druhá veta O.s.p. za opatrovníka súd ustanoví osobu pôsobiacu v rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne v inom prostredí, ktoré je účastníkovi blízke. Súd môže za opatrovníka ustanoviť aj obec.

Podľa § 26 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za ne ich zákonní zástupcovia.

Podľa § 27 ods. 2 OZ zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

Podľa § 30 OZ ak dôjde k stretnutiu záujmov zákonného zástupcu so záujmami zastúpeného alebo ak k stretnutiu záujmov tých, ktorých zastupuje ten istý zákonný zástupca, ustanoví súd osobitného zástupcu.

Z obsahu spisu vyplýva, že predmetom konania je rozhodovanie o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu žalovaného, ktorým bol žalobca uznaný za osobu odkázanú na poskytovanie opatrovateľskej služby so stupňom odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby s priemerným rozsahom odkázanosti 2 - 4 hodiny denne. Žalobca osobne podal dňa 19.05.2015 proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré bolo žalovaným predložené krajskému súdu. Na základe toho bol žalovaný vyzvaný, aby sa vyjadril, či má súd podanie zo dňa 19.05.2015 považovať za jasný prejav vôle v tom smere, že na podklade rozsudku Okresného súdu v Považskej Bystrici č. k. 11Ps/4/2008-145 zo dňa 18.04.2012 zastupuje žalobcu a či je potrebné trvať na podaní predloženého odvolania alebo žiada konanie zastaviť z dôvodu, že odvolanie berie späť. Písomným podaním žalobca zastúpený súdom ustanoveným opatrovníkom zobral odvolanie v celom rozsahu späť, a preto krajský súd konanie s poukazom na ust. § 96 ods. 1 a 250h ods. 2 O.s.p. zastavil.

Rozsudkom Okresného súdu v Považskej Bystrici č. k. 11Ps/4/2008-145 zo dňa 18.04.2012 bola žalobcovi obmedzená spôsobilosť k právnym úkonom a to v tom rozsahu, že nemôže samostatne prejavovať vôľu pri styku so súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, orgánmi štátnej a verejnej moci, ktorými by sa domáhal odstránenia domnejšej krivdy, osobnej zaujatosti orgánu voči nemu a sťažoval sa v tomto rozsahu na úradný postup a rozhodovaciu činnosť orgánu svojimi návrhmi, podaniami a pripismi na uvedené inštitúcie. Žalobcovi bol ustanovený opatrovník obec Lazy pod Makytou, ktorý ho bude zastupovať pri písomných prejavoch vôle v rozsahu vyplývajúcom z výroku o čiastočnom obmedzení spôsobilosti na právne úkony.

V zmysle platnej právnej úpravy môže byť opatrovníkom účastníka v konaní aj obec. Tu však treba mať na zreteli zopár skutočností.

Ako vyplýva z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 27/2000 zo dňa 02.07.2001 ochrana práv a právom chránených záujmov musí byť zaistená v konaní aj neprítomnému účastníkovi. Funkcia opatrovníka slúži predovšetkým k riadnemu, nielen formálnemu hájeniu záujmov neprítomného účastníka, a to v takom rozsahu a intenzite, ako by takúto povinnosť vykonával zmluvný zástupca.

Je preto v súlade so závermi ústavného súdu potrebné zdôrazniť, že obec je orgánom verejnej správy, čo znamená, že môže vystupovať v právnych vzťahoch aj ako právnická osoba majúca práva a

povinnosti osoby súkromnoprávnej.

Súčasne je nutné zvážiť, či by ustanovením obce za opatrovníka účastníka konania nedošlo ku kolízii záujmov zástupcu a zastúpeného (§ 30 OZ). Takouto kolíziou môže byť vzťah správneho orgánu, ktorý rozhoduje o právach a povinnostiach účastníka či už správneho alebo súdneho konania.

V tomto konaní sa však krajský súd nezaoberal kolíziou záujmov žalobcu - účastníka správneho a súdneho konania a opatrovníka žalobcu - správny orgán, ktorý vydal preskúmané rozhodnutie. Stretnutie záujmov je zrejmé, nakoľko na jednej strane stojí žalobca, za ktorého robí procesné úkony v konaní žalovaný (napr. späťvzatie opravného prostriedku) a na strane druhej vystupuje samotný žalovaný.

Najvyšší súd dáva do pozornosti, že aj napriek skutočnosti, že obec Lazy pod Makytou bola právoplatným rozhodnutím o obmedzení spôsobilosti na právne úkony žalobcovi ustanovená ako opatrovník, nič nebráni tomu, aby bol žalobcovi z dôvodu kolízie záujmov ustanovený osobitný opatrovník pre toto konanie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup treba považovať zastavenie konania v prípade, ak toto bolo predčasné.

Podľa § 221 ods. 2 O.s.p. ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvého stupňa zastavil konanie, i keď pre to neboli dané procesné predpoklady, môže napadnuté uznesenie iba zrušiť; pokiaľ takto nepostupuje a pristúpi k vecnému posúdeniu opodstatnenosti žalobou uplatneného nároku, odníma účastníkom možnosť pred súdom konať (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23.04.2014 sp. zn. 6 Cdo 356/2012, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a súdov SR 1/2015)

Základom odvolacieho konania je teda preskúmanie rozhodnutia súdu prvého stupňa. Pokiaľ má odvolací súd ako prieskumná inštancia za to, že zastavenie konania nebolo prvostupňovým súdom namieste, môže napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa len zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, inak by sa zmenil z prieskumnej inštancie na prvostupňovú inštanciu, čím by porušil zásadu dvojínštančnosti občianskeho súdneho konania a odňal by žalobcovi možnosť konať pred súdom v ďalšom stupni (na základe riadneho opravného prostriedku).

Najvyšší súd má za to, že prvostupňový súd nepostupoval správne, keď konanie zastavil. Zastupovanie žalobcu opatrovníkom, ktorý je súčasne žalovaným v konaní neplní svoj účel t. j. zabezpečenie ochrany základných práv žalobcu, súčasťou ktorých je aj právo na spravodlivý súdny proces, a preto bolo povinnosťou krajského súdu ustanoviť žalobcovi pre dané konanie osobitného opatrovníka, ktorý by ho plnohodnotne zastupoval a hájil jeho záujmy, aby žalobca nebol na svojich právach ukrátený.

Krajský súd svojím postupom odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom, keď konanie na základe späťvzatia opatrovníka žalobcu, ktorý vystupuje v konaní zároveň na strane žalovaného, v celom rozsahu zastavil.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu ustanoviť žalobcovi opatrovníka na zastupovanie v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, ktorého záujmy nebudú kolidovať so záujmami žalobcu, vyzvať ho na vyjadrenie k podaniam žalobcu a až následne po jeho vyjadrení vo veci ďalej konať a rozhodnúť.

V novom rozhodnutí krajský súd zároveň rozhodne o náhrade trov celého konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.